

GTÜ ETİK İLKELERİ VE ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu yönerge, Gebze Teknik Üniversitesi'nin çeşitli birimlerinde akademik ve idari personel ile öğrenciler tarafından yapılacak olan her tür bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken bilim etiği ilke ve kurallarını belirlemek ve Gebze Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2- (1)

- a) Gebze Teknik Üniversitesi mensuplarınca veya Gebze Teknik Üniversitesi ile ilişkisine bakılmaksızın kişilerce yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca akademik unvanların elde edilmesi aşamasında ve sonrasında yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- b) Gebze Teknik Üniversitesi'nde Lisansüstü eğitim sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,
- c) Gebze Teknik Üniversitesi mensuplarınca yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayınlara ilgili yayın etiği sorunlarını,
- ç) Gebze Teknik Üniversitesi ve diğer kurum ve kuruluşların desteğinden yararlanmakta olan ya da yararlanmak üzere başvuran öğretim elemanları ya da araştırmacı kişi ve kuruluşlarla ilgili akademik etik konularının değerlendirilmesi işlemleri,
- d) Üniversite'nin ilgili birimlerinde biyomedikal araştırmalarda kullanılacak denekler üzerinde ve ekoloji ile ilgili çalışmalar, bu birimlerin kendi etik yönergeleri ile düzenlenen etik kurallar saklı tutulmak kaydıyla, bu yönerge kapsamındadır.

Dayanak

Madde 3. (1) Bu yönerge; 2547 sayılı Kanununun 24 üncü, 42 inci ve 65 inci maddeleri ile Yükseköğretim Kurulu Genel Kurul'unun 10.11.2016 tarih ve 2016.23.497 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4. (1) Bu Yönergede anılan;

- a) **Üniversite:** Gebze Teknik Üniversitesini,
- b) **Rektör:** Gebze Teknik Üniversitesi Rektörünü,
- c) **Rektörlük:** Gebze Teknik Üniversitesi Rektörlüğünü,
- c) **Senato:** Gebze Teknik Üniversitesi Senatosunu,
- d) **Yönetim Kurulu:** Gebze Teknik Üniversitesi Yönetim Kurulunu,
- e) **Etik Kurul:** Gebze Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunu,
- ç) **Başkan:** Etik Kurul Başkanını,
- d) **Üye:** Etik Kurul Üyesini,
- e) **Mensup:** Gebze Teknik Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerini,

- f) Birim:** Gebze Teknik Üniversitesine bağlı tüm akademik ve idari birimlerini,
- g) Denek:** Üzerinde araştırma, inceleme, deney veya değerlendirme yapılan canlı varlıkları,
- ğ) Yayın Etiği:** Bilimsel araştırma, yayın ve etkinliklerin ulusal ve uluslararası kabul gören bilimsel bilgi üretimi, özen, dürüstlük, açıklık, nesnellik, tarafsızlık, güvenilirlik, hakkaniyet ve saygı ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmesi, raporlanması, sunulması ve yayınlanmasını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Etik İlkeler

Madde 5 – (1) Gebze Teknik Üniversitesi mensupları; bilimsel araştırma, yayın, eğitim-öğretim, hizmet faaliyetlerinde, birimler ve kişiler arası ilişkilerinde aşağıdaki etik ilke ve kurallara uyarlar. Araştırma ve yayın etiği ilkeleri ile bağdaşmayan diğer davranışların tespiti durumunda Etik Kurul görev ve yetkisini kullanır. Her çeşit faaliyet ve ilişkide uyulacak etik ilke ve kurallar şunlardır:

Genel Etik İlkeler

- İnsana saygı, insan hak ve özgürlüklerine saygı temel prensip kabul edilir.
- Dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri özellikleri nedeniyle kişiler arasında ayırım yapılmaz. Farklılıklara hoşgörü ile yaklaşılır.
- Dürüstlük, doğruluk ve açıklık esastır.
- Üniversitede her konunun özgürce tartışılmasına özen gösterilir ve destek verilir.
- Üniversitedeki her personel görevlerini hak ve sorumluluklarının bilinci içerisinde yerine getirir.
- Görev ve sorumluluklar sevgi, saygı, nezaket ve dayanışma içerisinde yerine getirilir.
- Görevin kendine özgü amaçlarına uygun olarak işin kaliteli yapılmasına, bütün faaliyetlerde tutum ve davranışlarda Üniversitenin saygınlığının korunmasına çalışılır.
- Çevreye ve topluma karşı duyarlılık gösterilir, alınan kararlarda ve yapılan işlerde insanlık yararı göz önünde tutulur.
- Üniversitenin olanakları kişisel çıkarlar için kullanılmaz.

Yönetim Etiği İlkeleri

- Yönetimde birlikte yönetim anlayışına göre hareket edilir. Görev ve sorumluluklar dayanışma içinde yapılır. Çalışanların karar alma sürecine katılımlarının sağlanmasına önem verilir.
- Yasa ve yönetmeliklerde belirtilen hükümlerin dışında personel arasında ayırım yapılmaz.
- GTÜ mensuplarının yönetimle ilgili konularda ve uygulamalarda, katıldıkları kurullarda ve toplantılarda ceza korkusu duymadan görüşlerini özgürce belirtmelerine destek verilir ve saygıyla karşılanır.
- Nüfuz ve güç kullanma, özlük haklarını engelleme gibi baskı yöntemleri uygulanmaz ve uygulayanlar hakkında gerekli yasal süreç başlatılır.
- Üniversitenin bütün kurul ve komisyon toplantılarında etik ilkeleri ile ilgili alınan kararlara önem verilir ve bu kararlar uygulamaya konulur.
- Bilimsel faaliyetler desteklenerek özendirilir, akademik liyakate, deneyim ve emeğe saygı gösterilir.

- g) Üniversiteye eleman alımlarında ve elemanların yükseltme ve atamalarında yasal sınırların dışına çıkılmaz.
- h) Öğretim elemanlarının ve diğer personelin kurum içi ya da kurum dışı görevlendirmelerinde, ders dağılımlarında eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine göre hareket edilir.
- i) GTÜ mensuplarına hiçbir çıkar doğrultusunda yönlendirme yapılmaz, yasalarca verilmeyen görevleri yapmaları için zorlamada bulunulmaz.

Akademik Etik İlkeleri

- a) Öğretim elemanları araştırmalarında bilimsel anlayış ve ölçütlere titizlikle uyarlar.
- b) Öğretim elemanları programlarda belirtilmiş olan saatlerde derslerini, içeriklerine uygun biçimde işlerler.
- c) Öğretim elemanları danışmanlık görevlerini öğrenciler arasında ayırım yapmadan titizlikle yerine getirirler. Öğrencilerin problemlerinin çözümüne katkıda bulunurlar.
- d) Öğrenciye değer verilir, öğrencilerin farklı görüş, düşünce ve önerileri saygıyla karşılanır.
- e) Öğretim elemanları, öğrenciler ve mesai arkadaşları ile ilişkilerini saygı çerçevesinde yürütürler. Herhangi bir sebepten ötürü hakaret ve küçük düşürücü eylem ve sözlü ifadelerde bulunmazlar.
- f) Not takdirinde ve değerlendirmelerde öğrenciler arasında hiçbir ayırım yapılmaz.
- g) Ders kitapları ve yardımcı araç gereçlerin alımı konusunda öğrencilere zorlama yapılmaz.

Bilimsel Araştırma Etiğine İlişkin Temel İlkeler

- a) Veriler, bilimsel yöntemlerle elde edilir. Bunların değerlendirilmesinde, yorumunda ve kuramsal sonuçların elde edilmesinde bilimsel yöntemlerin dışına çıkılamaz, sonuçlar saptırılamaz, elde edilmemiş sonuçlar araştırma sonuçlarıymış gibi gösterilemez.
- b) Sosyal ve beşeri bilimlerde yapılacak anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların rızası esastır. Araştırma, bir kurumda yapılacaksa, kurumun izni alınır.
- c) Araştırma ve deneylerin, insan sağlığına, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermemesi temel ilkedir. Çalışmalara başlanılmadan önce gerekli izinler yetkili birimlerden yazılı olarak alınır. Bu çerçevede uluslararası beyanname hükümleri ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat hükümleri göz önünde bulundurulur.
- ç) Araştırmacılar ve yetkililer, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirmek ve uyarmakla yükümlüdür.
- d) Araştırmacılar, kendi vicdanî kanaatlerine göre zararlı sonuçlara ve/veya onaylamadıkları uygulamalara yol açabilecek araştırmalara katılmama hakkına sahiptir.
- e) Yapılacak çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgilerin, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanılması, gizliliğine riayet edilmesi ve korunması sağlanır.
- f) Bilimsel araştırma için tahsis edilen imkân ve kaynaklar amacı dışında kullanılamaz.
- g) Başkalarına ait görüş, yöntem ve kavramlar kaynak gösterilmeden kullanılmaz.
- h) Bir çalışmada, o çalışmaya gerçekten katkıda bulunmuş olan kişilerin ismi yazılır.

Yayın Etiğine İlişkin Temel İlkeler

- a) Bilimsel araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında katkıda bulunmamış kişiler, yazar isimleri arasında gösterilemez.
- b) Bilimsel yayınlarda bir çalışmadan yararlanırken, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir.

- c) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tezler veya çalışmalar, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanılamaz.
- ç) Evrensel olarak tanınan bilim kuramları, bilim alanlarının temel bilgileri, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir çalışmanın tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayımlanamaz.

Akademik Değerlendirmelere İlişkin Temel İlkeler

- a) Akademik hayatın bütün aşamalarında, öğretim ve akademik değerlendirmeler bilimsel liyakat kriterlerine göre yapılır.
- b) Akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel liyakat kriterlerinin dışına çıkmak, kişileri kayırmak, bilimsel eleştiri sınırlarını aşarak kişilerin kimlik ve kişiliğine yönelik saldırılarda bulunmak, haksız menfaat sağlamak, sahtecilik, kopyacılık, vb. eylemlerde bulunulamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Madde 6 - (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) **İntihal:** Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek,
- b) **Sahtecilik:** Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak,
- c) **Çarpıtma:** Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
- ç) **Tekrar yayım:** Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- d) **Dilimleme:** Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- e) **Haksız yazarlık:** Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,

(2) Diğer etik ihlal türleri şunlardır:

- a) Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek,
- b) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak,
- c) İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek,
- ç) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak,
- d) İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak,

- e) Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak,
- f) Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak,
- g) Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak,
- h) Araştırma ve deneylerde, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermek,
- ı) Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak.
- i) Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak.
- j) Araştırmacılar ve yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlüğüne uymamak,
- k) Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak,
- l) Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak,

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Olarak Değerlendirilemeyecek Haller

Madde 7 - (1) Bir başkasının özgün üslup ve ifadesinin aynen kullanılmamak şartıyla, anonim bilgilerin, bilim alanlarının temel bilgilerinin, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermelerin çalışmalarda kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Etik Kurulun Oluşumu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları

Etik Kurulun Oluşumu

Madde 8 - (1) Gebze Teknik Üniversitesi Etik Kurulu; Fen ve Mühendislik Bilimleri ve Sosyal Bilimler alanlarından en az birer olmak kaydıyla GTÜ Senatosunun önerdiği profesör unvanına sahip öğretim üyeleri arasından iki yıllık süreyle rektör tarafından seçilen 7 (yedi) üyeden oluşur. Kurul üyelerinin farklı fakültelerden ve enstitülerden olmasına dikkat edilir.

(2) Senato tarafından gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları için farklı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulu Rektör tarafından oluşturulabilir.

(3) Belirlenen kurul üyeleri hakkında etik ihlalinde bulduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmamalıdır.

(4) Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurulu üyesinin görevi, rektörün bu konudaki kararının kendisine tebliği ile sona erer.

(5) Görev süresi biten bir üye aynı usulle yeniden seçilebilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliği kendiliğinden sona erer. Herhangi bir nedenle boşalan üyelik için, aynı usulle yeni üye seçilir.

(6) Etik Kurul başkanı rektör tarafından seçilir. Etik kurul başkanı kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer.

Kurul Sekretaryası

Madde 9– (1) Etik Kurulun sekretarya hizmetlerini yerine getirmek üzere gerekli personel, mekan, araç ve gereç ihtiyacı Rektörlük tarafından karşılanır.

Kurulun görev ve yetkileri

Madde 10 - (1) Etik Kurulun görevleri şunlardır:

- a) Etik ihlal iddialarını incelemek; inceleme kapsamında Rektörlük aracılığıyla gerektiğinde bilirkişi veya uzman görüşü almak, ilgili kişi ve kurumlarla yazışmalar yapmak, bilgi istemek ve inceleme kapsamında gerekli diğer işlemleri yapmak,
- b) İnceleme sonucunda alınan kararları rektöre sunmak,
- c) Akademik, araştırma ve yayın etiği konularında muhtemel etik dışı eylemleri ortadan kaldırmak için, ilgili birim ya da kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlenmesini sağlamak üzere rektöre önerilerde bulunmak,
- ç) Etik ilke ve kuralların uygulanma yöntemlerini belirlemek,
- d) Ulusal ve uluslararası metinlerde düzenlenmemiş, bir etik sorunla karşılaşıldığında, bunu bir ilkeye veya kurala bağlamak,
- e) Kişilerin ve birimlerin iş, karar ve uygulamalarında etik ilke ve standartlara ilişkin karşılaştıkları ikilem ve sorunlar hakkında talep halinde görüş bildirmek,
- f) Yeni yöntem ve teknolojilerin uygulanmasının etik ilke ve standartlar yönünden uygunluğunu değerlendirmek,
- g) Gerekliğinde alt komisyon oluşturmak,
- ğ) Bilimsel etik ve yayın etiği ile ilgili aşağıdaki faaliyetleri yürütmek:
  1. Bilim etiği ilkelerinin ihlalinin önlenmesi konusunda politikalar geliştirmek,
  2. Üniversite tarafından kısmen veya tamamen desteklenen veya yürütülen araştırmaların etiğe uygun yürütülmesini sağlayacak ilkeleri belirlemek,
  3. Üniversite bilimsel dergileri için yayın etiği ile ilgili ilkeleri tespit etmek,
  4. Üniversitede bilimsel araştırma ve yayın etiği kültürünün ve bilincinin yaygınlaşması için faaliyet göstermek,
  5. Bilimsel etik ve yayın etiği ile ilgili konularda eğitici faaliyetler düzenlemek ve bu çerçevede gerektiğinde diğer kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yapmak.

Kurulun toplantı usul ve esasları

Madde 11 – (1) Etik Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar alır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı, bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları toplantılarına başkanlık eder.

(2) Etik Kurul çalışmalarını bizzat yürütür. Ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş de alabilir.

(3) Aşağıdaki kişiler bu düzenleme kapsamında yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

- a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
- b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,
- c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,
- ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(4) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki

anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporunu kendisine gönderilen örneğe uygun olarak hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

(6) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları üyeleri kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

Madde 12 - (1) Yükseköğretim kurumuna ulaşan etik ihlal iddiaları, Etik Kurulda incelenir.

(2) Söz konusu iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Etik Kurula iletilir.

(3) Üniversite, gelen her başvuru dosyası için ayrı dosya açar. Yapılan başvurular, aralarında bağlantı bulunması durumunda talep üzerine veya kendiliğinden Etik Kurul tarafından birleştirilebilir. Başvuruların aynı veya benzer sebeplerden doğması ya da birbiri hakkında verilecek kararın diğerini etkileyecek nitelikte bulunması durumunda, bağlantı var sayılır.

(4) Üniversiteye gönderilen ve etik ihlal iddiası içeren şikâyet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin devam ettiğinin de belirtilmesi halinde hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin devam eden bir doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı hususu Üniversite tarafından derhal Üniversitelerarası Kurul Başkanlığından sorulur. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca devam eden doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi halinde iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.

(5) Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişilerden iddialara ilişkin olarak gerekli bilgi ve belgelerle birlikte yazılı savunmaları istenir. İlgili kişiler, savunma talep yazısının kendilerine ulaştığı tarihten itibaren on beş gün içerisinde savunmalarını vermedikleri takdirde, bu durumun savunma istem yazısında belirtilmesi koşuluyla kurul, diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verebilir. Hakkında inceleme başlatılanlar, yazılı savunmalarını sunmak üzere iddiaları içeren evrakların bir örneğinin kendilerine verilmesini talep etmeleri halinde, incelemeyi yürüten ilgili kurulca savunma istenmesi yönünde bir karar alınmaksızın da doğrudan yazılı savunmalarını sunabilirler. Ancak bu halde bu kişilerden yeniden yazılı savunma istenmeden de incelemeye devam edilebilmesi için, iddiaları içeren evrakların teslimine ilişkin tutanakta, teslim tarihinden itibaren on beş gün içerisinde savunmasını vermedikleri takdirde diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verileceğinin açıkça belirtilmesi şarttır. Gerekli görülen hallerde savunma sözlü olarak da alınabilir.

(6) Alınacak kararlar, Etik Kurulda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.

(7) Etik Kurulca alınan nihai kararlar inceleme raporu niteliğinde olup, bu kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere rektöre sunulur.

(8) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.

(9) Etik Kurulun inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışmalar rektörlük aracılığıyla yapılır.

Madde 13- (1) Başvuru doğrudan Rektörlüğe yapılır ve Başkan tarafından incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere Kurula gönderilir.

Madde 14- (1) Başvurular yazılı dilekçe ile yapılır. İsim ve imza bulunmayan başvuru dilekçeleri ile elektronik posta yoluyla gönderilmiş başvurular işleme konulmaz. Dilekçede etik

ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgi ve belgeler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Elde bulunan belgeler dilekçeye eklenir. Başvuru konusu, aykırı davranış iddiası, kişi, zaman ve yer belirtilerek somut biçimde gösterilir.

Madde 15- (1) Kurulun inceleme yetkisi içinde bulunan bir Üniversite mensubunun etik ilkelere aykırı davrandığının çeşitli yollarla öğrenilmesi üzerine Kurul doğrudan inceleme yetkisini kullanabilir.

Madde 16- (1) Başka kuruluşlarca yapılmakta olan inceleme ve soruşturmalar, bu esaslar kapsamında yapılacak etik ihlali incelemelerine engel oluşturmaz.

Madde 17- (1) Etik ihlalde bulunduğu iddia edilen kişinin sonradan görev yaptığı üst kuruluşu, Yükseköğretim kurumunu veya statüsünü değiştirmiş veya kurumdan ayrılmış olması inceleme başlatılmasına engel olmaz.

Madde 18- (1) Yargı organlarınca incelenmekte olan veya yargı tarafından karar bağlanmış bulunan uyuşmazlıklar hakkında Kurula başvuru yapılamaz.

(2) İnceleme sırasında yargı yoluna gidildiği anlaşılan başvuruların işlemi durdurulur.

Madde 19- (1) Başvuruların kabulü ve işlemlerde aşağıdaki ilkelere uyulur:

- a) Başvuru dilekçeleri kaydedilerek, tarih ve sayı içeren alındı belgesi verilir. Başvurunun kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihidir.
- b) Kurul her bir başvuru dosyası için kendi içinden bir üyeyi raportör olarak görevlendirir
- c) Raportör başvuruyu görev, konu ve kabul edilebilirlik yönlerinden inceleyerek ek süre hakkı saklı kalmak koşuluyla bir ay içinde bir ön rapor hazırlayıp Kurul Başkanına sunar
- d) Raportörün raporunda; başvuranın adı, soyadı, şikayet edilen konu ve hakkında etik ihlali iddiası bulunan Üniversite mensubunun adı, soyadı, görevi, raportörün önerisi, adı, soyadı ile tarih ve imzası yer alır.
- e) Rapor, Kurul Başkanı tarafından, gerekirse ilgili yerlerden gerekli ek bilgi ve belgeler de istenip eklenerek görüşülmek üzere Kurul gündemine alınır.
- f) Gerçeğe aykırı beyanlar içerdiği sonradan anlaşılan başvurular işlemde kaldırılır. Kurul, gerçeğe aykırı başvurunun kasti olarak yapıldığını tespit etmesi durumunda başvuruyu yapanlar hakkında yeni bir etik soruşturma başlatabilir.

Madde 20- (1) Kurul ilk incelemesini şekil(usul) yönünden yapar. Başvuru dosyasında eksiklik belirlenmişse, kurulun belirleyeceği süre içerisinde başvuru sahibinden dosyanın tamamlanması istenir. İlgili taraflar gerekçe göstererek süre uzatma talebinde bulunabilir. Zamanında tamamlanmayan dosyalar işlemde kaldırılır.

(2) Şekil yönünden tam olan başvuru dosyaları içerik (esas) yönünden incelenir ve karara bağlanır. Kurul başvuruları yalnızca etik yönleri ile ele alır ve değerlendirir. İnceleme ölçütleri ve önerileri uluslararası sözleşme ve bildirgelere, yerleşik etik ilke ve kurallar ile bu yönergeye dayanır.

(3) Kurulun talep ettiği görüşleri veren; Üniversite içi ve/veya dışından danışmanlar veya alt komisyonlar gizlilik kuralına uygun olarak yapacakları inceleme sonuçlarını 30 gün içinde ayrı

raporlar halinde kurula sunarlar. Kurulun uygun görmesi halinde ek süre verilebilir. Kurul gerektiğinde danışmanları ve alt komisyonu toplantıya davet edebilir.

(4) Kurul incelemesini en geç 3 aylık süre içinde bitirerek kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verir. Üç aylık süre, başvurunun kayda alındığı tarihte başlar. Kurul gerekli gördüğü durumlarda bu süreyi 3(üç) aylık periyotlar halinde 1(bir) yıla kadar uzatma yetkisine sahiptir.

(5) Başvuru dosyası hakkındaki raportör görüşü ve/veya diğer uzman ya da alt komisyon raporları Kurul toplantısında tartışmaya açılır. Tartışma sonucunda kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alınır. Oylamada hiçbir üye çekimser oy kullanamaz. Alınan karar ve/veya öneri etik yargıların gerekçeleri ile birlikte, sonuç raporu halinde düzenlenerek, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karara karşı oy kullanan üyeler gerekçeli kararını sonuç raporuna eklerler.

(6) Kararlarda, başvuranın adı, soyadı ile şikâyet edilen Üniversite mensubunun adı, soyadı, görevi, karar tarih ve sayısı ile kararın dayandığı belge ve bilgiler, savunma ve inceleme sonucu ile karara katılan Başkan ve Üyelerin ad ve imzaları, varsa azlık oyu, raportörün adı, soyadı yer alır.

(7) Değerlendirilmekte olan başvuru konusunun yargıya götürüldüğü anlaşılırsa inceleme bulunduğu aşamada durdurulur.

(8) Kurul görüş ve öneri niteliğindeki raporunu Rektöre yazılı olarak bildirir. Kabul edilebilirliği bulunmayan başvurular hakkında verilen kararlar yalnızca başvuru sahibine iletilir.

Madde 21 – (1) Bilimsel etik ihlali Üniversite Yönetim Kurulu tarafından onaylandığı takdirde araştırmacılara/yazarlara aşağıdaki yaptırımların uygulanmasına Üniversite Yönetim Kurulu karar verir:

a) Bilimsel etik ihlali tespit edilenlere, süresi Yönetim Kurulu tarafından tespit edilmek üzere, fiilin ağırlığına göre aşağıdaki yaptırımların bir kısmı/tamamı veya takdir edilecek benzeri yaptırımlar uygulanır. Karar tarihinden başlayarak bir yıldan dört yıla kadar süre ile;

1. Araştırma konusu ile ilgili Etik ihlali sonucunda ilgili proje, ilgili bilimsel çalışma iptal edilir. İptal kararı Rektörlük kanalıyla görevli ve ilgili oldukları Dekanlık ve Enstitü Müdürlüklerine bildirilir. Bu madde araştırma konusu dışında yapılan Etik ihlallerini kapsamaz.
2. Kurum dışı projelerde etik ihlali olması halinde ilgili kurum Rektörlük kanalıyla bilgilendirilir. Üniversite dışındaki Etik ihlali bulunan benzeri proje başvurularına onay verilmez.
3. Üniversite dergi/e-dergi ve kitaplarında yayın yapamazlar,
4. Ulusal ve uluslararası toplantılara sunumda bulunmalarına hiçbir izin ve destek verilmez,
5. Üniversite bünyesinde lisansüstü düzeyde yeni bir danışmanlık görevi ve yüksek lisans ve/veya doktora jürisi görevi üstlenemezler,

- b) Üniversite etik kurulları ve bilimsel araştırma komisyonlarındaki görevleri sona erer.
- c) Yayımlanmış bir bilimsel çalışmada yayın etiği ihlali tespit edildiğinde, bu husus, ilgili editöre ve yayıncı kuruluşa gerekçesi ile birlikte Rektörlük tarafından bildirilir.
- d) Etik İhlali tespit edilen tez veya tezdin üretilen bilimsel çalışmalar, ilgili Enstitü Müdürlüğüne bildirilir. Konu ile ilgili Enstitü Yönetim Kurulu veya Enstitünün ilgili organı/birimi karar verir.

Madde 22- (1) Etik başvuru değerlendirmeleri sonucunda, kurulun inceleme yetkisi dâhilinde bulunmayan bir kamu görevlisinin etik ilkelere aykırı davrandığı tespit edilmesi durumunda söz konusu kişi/kişilerin bağlı buldukları kuruma bilgi verilir.

Madde 23 – (1) Yönetim Kurulu tarafından etiğe aykırı davrandıklarına karar verilenler, kararın kendilerine bildirildiği tarihten itibaren on beş gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere gerekçeli olarak itiraz hakkına sahiptirler.

(2) İtiraz başvuruları Rektörlüğe yapılır ve 30 gün içinde yeniden değerlendirilerek karara bağlanır.

Madde 24 - (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında disiplin suçu kapsamındaki fiillere uyan etik ihlali saptanması halinde ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin işlemleri ile diğer idari, hukuki ve cezai işlemler üniversite tarafından yapılır.

(2) Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı hususu da üniversite Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilir.

(3) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(4) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde üniversite tarafından ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kamu kurumuna da bilgi verilir.

(5) Etik ihlal kararları en geç bir ay içerisinde Rektörlük tarafından Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

Madde 25 - (1) Etik Kurul kararları, genel düzenlemeler dışında gizlidir. Etik Kurulların tespitleri hakkında bu Yönergede belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Madde 26 – (1) Etik Kurulda daha önce incelenen ve esası hakkında bir karar verilen eserlere ilişkin aynı iddialarla yapılan başvurularda yeniden bir inceleme yapılamaz. Bu halde eserlerin ve eserlere ilişkin iddiaların tamamen aynı olduğunun Etik Kurulca tespit edilmesi şarttır.

Madde 27 - (1) Bu düzenleme kapsamında yapılan inceleme sonucunda alınacak kararlar üniversite tarafından gizlilik ilkesine riayet edilmek suretiyle uygun bir şekilde dosyalanıp saklanır.

(2) Doçentlik sınavına başvuruda bulunan adaylar dışında kalan kişiler hakkındaki bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin şikâyet ve ihbar başvuruları, iddiada bulunulan kişinin eylemi gerçekleştirdiği sırada Gebze Teknik Üniversitesi'ne bağlı bulunması halinde Gebze Teknik Üniversitesince değerlendirilerek karara bağlanır.

Madde 28- (1) İntihal ve sahtecilik şeklindeki etik ihlallerinde inceleme başlatılması herhangi bir süre sınırlamasına tabi değildir. Bunların haricindeki etik ihlallerinde eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren on (10) yıl geçtikten sonra etik inceleme yapılamaz.

(2) Bu yönergede yer alan etik ihlali niteliğindeki fiilleri işleyenler hakkında, kurul tarafından incelemenin başladığı tarihten itibaren “iki yıl içinde” yaptırım uygulanmadığı takdirde yaptırım uygulama yetkisi zamanaşımına uğrar.

Madde 29 – (1) Senato’nun 01.06.2011 tarih ve 2011/13 sayılı kararı ile kabul edilen; 24.12.2014 tarih ve 2014/40, 28.09.2016 tarih ve 2016/09 sayılı Üniversite Senato Kararları ile değişiklik yapılan, Gebze Teknik Üniversitesi Etik İlkeleri ve Etik Kurul Yönergesi bu yönergenin kabul tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 30 - (1) Bu Yönerge; Gebze Teknik Üniversitesi Senatosu’nun 16.03.2017 tarih ve 2017/03 oturum sayılı toplantısında görüşülerek kabul edilmiş olup, 16.03.2017 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 31 - (1) Bu Yönerge hükümlerini Gebze Teknik Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senato Kararı	
Tarihi	Sayısı
01.06.2011	2011/13
Yönerge’de Değişiklik Yapan Üniversite Senatosu Kararları	
Tarihi	Sayısı
24.12.2014	2014/40
28.09.2016	2016/09
16.03.2017	2017/03